

САРАДЊА БИБЛИОТЕКА СА ДРУГИМ СУБЈЕКТИМА
КУЛТУРЕ, НАУКЕ И ОБРАЗОВАЊА

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
„СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ“
КРАЉЕВО

2022.

САРАДЊА БИБЛИОТЕКА СА ДРУГИМ СУБЈЕКТИМА КУЛТУРЕ, НАУКЕ И ОБРАЗОВАЊА

ЖИЧКИ САБОР БИБЛИОТЕКАРА 2022

Краљево, 5, 6. и 7. октобар 2022.

Организатор

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ КРАЉЕВО

Програмски одбор

ДОБРИЛА БЕГЕНИШИЋ

ГОРАН ТРАИЛОВИЋ

КАТАРИНА ЈАБЛАНОВИЋ

Зборник радова

Уредник

КАТАРИНА ЈАБЛАНОВИЋ

МОЈА „ПРИВАТНА АНТОЛОГИЈА“ ЛИЧНА СЕЋАЊА НА ДЕЈАНА ВУКИЋЕВИЋА

Од када је, након његовог одласка, о Дејану толико написано и изговорено, изненадило ме је колико су га људи добро познавали. Свака реченица коју сам о њему чула сведочила је томе колико је његов отворен, простосрдачан, понекад и детиње наиван карактер био нешто свима познато и препознато и колико је због тих особина људима био мио. За његовог живота ово није било тако транспарентно и приметно, па верујем да би се данас и сам зачудио томе колико су други пуно знали о њему и са коликом количином топлих осећања су његов карактер препознавали. Јер Дејан није био неко ко је тежио да се по сваку цену допадне, он је тежио да се по сваку цену о свему разјасни. Умео је дуго, дуго да памти неспоразуме са људима, да их анализа и синтетише, да стрпљиво чека, неретко месецима, па и годинама, прави тренутак у коме ће се околности поклопити и дати му прилику да „рашчисти“ старе догађаје. Никада догађаји за њега нису били сувише застарели да не би били брижљиво процесуирани, а затим обавезно и вербализовани, а закључци предочени.

Али, Дејан се није никада свађао, препирао, љутио, његова потреба да размрси сваки однос са сваким човеком била је потреба да себи обезбеди унутрашњи мир са којим би даље градио односе са људима. Ретко је са било ким прекидао односе, он их је уређивао, поправљао, прочишћавао и настављао. Не само да је умео, већ је и волео да прашта. Зато је људима био драг.

Из догађаја који су уследили након његовог одласка, имајући у виду напред изнето, изненадило ме још једно, за мене ново, сазнање: да је у његовом животу ипак било важних, крупних, преломних ситуација које је изнео сâм и није ни са ким поделио. С једне стране, то ме је помало разочарало, са друге обрадовало. Добро је за човека да има нешто само своје, човек с тајном је човек који изнутра убрзано расте, човек који о нечему не говори другима јача карактер,

баш као што нас томе учи Јунг у својим сећањима из детињства, говорећи о малом хомункулусу из пернице скривене на тавану – симболу његовог дечачког одрастања. Ја сам приметила тренутак у коме је Дејан одрастао, у коме је његова социјална зрелост ојачала, детиња наивност по којој га многи памте се повукла и уступила место промишљености, донекле и обазривости.

У Народној библиотеци имали смо „нашу екипу“. Њу чине колеге тзв. „наших“ година, тј. ми који смо почетком двехиљадитих, у слично време, примљени на посао. Пуно посла и пуно забаве заједно смо прошли током последњих више од двадесет година. Сећамо се сада и смејемо се, како је Дејан у своју собу у Студењаку довео бескућника да једе и преспава; како су конзерватори Дејану направили лажне листиће са лажним испитним питањима за стручни испит; како се са нашим ђаконом ривалски такмичио ко је физички спремнији, а онда се у резултатима симпатично варало; како је Дејан једне године био вођа аутобуса за Библионет па је, проверавајући списак путника телефоном у зору, грешком позвао особу која му је претходног дана преко огласа продала трпезаријски сто; како је свака ситуација и свака особа потенцијално била нови лик у његовим причама и како је једна од тих прича, натопљена њему омиљеним хипереализмом, успела и да га одведе пред суд. Срећом, суд је препознао слободу маште и фикције, па је овај спор прошао без последица.

Када је положио возачки, небо је постало граница. Познавао је све саобраћајне патроле на путевима Србије, за сваку окуку била је везана нека анегдота из његовог возачког живота, као и пражњење новчаника на казне. Захваљујући Дејановој „хармоничној“ вожњи, добро сам научила шта је то музичка трака на аутопуту јер бисмо је прегазили на сваких неколико секунди. Саобраћајне теме заузеле су високо прво место на репертоару његових омиљених и одржале при- мат на топ листи чак неколико година.

Ту је и кување, које је савладао у педесетим, али изненађујуће брзо и лако. Усавршио се у лењој пити и никада му није било тешко да љушти јабуке, а временом је стекао и критички поглед на успешност теста, осећај за руковање перном, као и друге домаћичке мале тајне.

Дејан је волео да шета, стотине километара смо прешли викендима бацајући новчић у корист Савског или Дунавског кеја – обоје смо више волели Дунав, али на савској страни бисмо, после шетњи, имали и друштво за кафу или пиво.

Један од мојих најлепших рођендана обележила је журка испод прозора коју

ми је организовао јер сам у том тренутку имала корону. У поклону се тада нашла и чувена ораховача, коју смо сви имали прилике да испробамо, али и да учествујемо у сакупљању празних флаша за њу или, пак, разношењу пуних некеме у његово име.

Још вам из ове приватне ризнице сећања на Дејана могу открити да сам била кума његовом докторату за који сам предложила тему, као и његовој књизи о цензури, која је вероватно штиво по коме се за њега највише чуло у ширим стручним круговима. Дејан је умео да прихвати предлоге, ценио их је, али их је увек провлачио кроз личне филтере и додавао им „соли“ сопственог бића. Али је био отворен за идеје, волео је да их размењује и примењује и умео је да сарађује са другима. То смо најбоље осетили у редакцији „Гласника Народне библиотеке Србије“, у којој смо од 2017. године имали сјајан тим који је предводио, али који, нажалост, његовим одласком није имао снаге да се одржи на окупу.

Као и идеје и предлоге, Дејан је и људе увек искључиво лично проучавао. Никада није веровао суду других када је у питању процена нечијег карактера, туђа искуства није узимао за релевантна при доношењу одлука о томе где ће некога сврстати у свом систему вредности. Нажалост, умео је да погрешити. Али је умео и да спозна грешку. И да ја призна. Скупе цене плаћао је у животу за лоше процене људи.

Ми, његове колеге, читали смо његове приче. Често смо се забављали погађајући ко заправо стоји иза ког прилагођеног јунака. Он је умео да говори о том другом, књижевном свету, коме је такође припадао, али никада није мешао свој посао у библиотеци и свој књижевни рад. Он их је оба разумео на прави начин и позиционирао их у свом координатном систему на њима припадајућа и разграничена места. Као писац није доживео признања, иако се за њега чуло. Као библиотекар прошао је, рекло би се, успешније. Остварио се у многим сегментима нашег посла, од оних који чине тврдо језгро струке и задиру у ударнички рад на обради грађе и другим базичним библиотекарским пословима, до рада у многим комисијама и телима у којима је иницирао нове послове и давао предлоге за унапређивање постојећих. Нека остане речено и написано да је Дејан оставио у потпуности обрађену збирку Старе, ретке и минијатурне књиге. Написао је доста стручних чланака и неколико књига, обишао готово све јавне библиотеке у земљи, упознао много колега и са њима радио и дружио се. Добио је и многе награде, а често смо му говорили и да је за њега прерано да добија награде које су предвиђене за животно дело - испоставило се да их је добио на време. И поред свега, формално признање у струци, на начин који је он сматрао правим, није доживео иако га је желео и то није тајио.

За крај не смем да пропустим да вас подсетим и на то да је Дејан имао антиципаторске снове. Често нам их је препричавао, понекад до детаља, затим бисмо заједно пратили токове догађаја и очекивали када ће се и на који начин нешто из њих приказати или остварити. Нисам сањала Дејана, али верујем да његова душа још увек има шта да нам каже - иза њега нам је остао осећај недоречености. Прогресија болести била је толико динамична да је престао да комуницира пре него што је било времена за последње разговоре. Ја лично, остала сам му дужна неке приче. Кад сам схватила да за њих више неће бити прилике, написала сам му поруке које су остале непрочитане.

Нисам у животу никада имала искуство да неко из мог ближег окружења нестане тако неочекивано и нагло. Из Дејанове болести, научила сам пуно о људима, о њиховом односу према болести и смрти, о њиховим личним подсвесним страховима и понашањима која проистичу из страхова. Дејан ми је омогућио велике животне лекције, увиде и спознаје који се односе на најтананије и најскривеније слојеве људске психе, оне који се односе на пријатељства, лојалност, постојаност или непостојаност људских односа и стварно међусобно разумевање.

Још један поклон сам од њега добила: неочекивану нову пријатељицу, Гоцу. Добила сам пријатељицу „на готово“, што је такође специфично искуство, ако имамо у виду колико су пријатељства танана и крхка ствар, колико се тешко стичу, дуго граде и захтевају велика улагања. Ја сам наследила проверено пријатељство. То ми се вероватно неће догодити више никад.

Има неколико ствари које ми, Дејанове колеге, треба још да обавимо за њега. Открићу да је најважнији од тих послова објављивање његове личне библиографије, баш онакве какве је он сâм урадио за Ћосића, Бећковића, Лакићевића и многе друге истакнуте фигуре наше културе. Библиографију ће пратити и студија о његовом раду.

Иако недоречени, можда и неснађени и неспретни да на прави начин искажемо колико жалимо због Дејановог одласка и колико његово одсуство осећамо, ми из Народне библиотеке Србије се надамо да би Дејан био задовољан нама у овом тренутку. А све оно на шта не можемо да утичемо, нека нам опрости. Ако ико зна све наше недостатке и ограничења, биће то Дејан.